1. feladat

Az alábbi szövegrészlet Móricz Zsigmond életével és pályájával kapcsolatos információkat tartalmaz. Olvasd el figyelmesen, majd válaszolj a feltett kérdésekre!

Móricz Zsigmond (1879–1942)

Tiszacsécsén született, a családi hagyomány szerint 1879. június 29-én. Apja, Móricz Bálint földműves, építési vállalkozó; anyja, Pallagi Erzsébet református lelkészi családból származott. A jómódú parasztok közé magát felküzdő apát egyik csapás a másik után éri, cséplőgépe fölrobbant, bérelt malmukat elsodorta az árvíz.

A család embertelen nyomorba került, Prügyre költözött. Móricz Bálint napszámosként tartotta el hét gyermekét, s oly keményen dolgozott, hogy felesége kívánságára az összes gyermeket taníttatni tudták. Móricz Zsigmondnak kilenc testvére volt, ebből kettő erőszakos halállal halt meg; az egyik tejhiány miatt "valósággal elsorvadt", a másik ruháját pedig felgyújtotta egy szomszéd kisfiú.

1890-ben kezdi meg tanulmányait a debreceni református kollégiumban, majd folytatja 1894-től a szintén nagyhírű Sárospatakon. Mivel rosszul tanul, egyedül érzi magát, másik anyai nagybátyja, Pallagi Gyula, a kisújszállási gimnázium fiatal igazgatója 1897-ben magával viszi, s itt érettségizik 1899-ben jó rendű eredménnyel.

1899–1900-ban református teológiát, majd jogot tanult Debrecenben. 1900 októberében Budapestre költözött, jogot, majd bölcsészetet tanult, de tanári szakvizsgát nem tett.

1903–1909 között *Az Újság* című napilap munkatársa.

1903–06 között öt alkalommal vett részt népköltési gyűjtőúton Szatmár megyében; meséket, dalokat gyűjtött, a közben szerzett társadalmi tapasztalatok nagy hatással voltak írói fejlődésére.

LIVEWORKSHEETS

1905-ben házasságot kötött Holics Eugénia tanítónővel, azaz Jankával. Három leányuk (Virág, Gyöngyi, Lili) maradt életben, fiuk meghalt. Janka 1925-ben öngyilkos lett.

1908-ban a Nyugatban megjelent *Hét krajcár* című novellája azonnali hírnevet hozott. Ezt második gyermeke halálakor írta, mély megrendültségében, apai fájdalmában szakadt föl igazi hangja. 1909-ban közzétette első novelláskötetét *(Hét krajcár)*, Ady üdvözölte, barátságuk szellemi szövetséggé vált. Az új magyar irodalom elismert alakja lett. Sorra születtek sikeres regényei, elbeszélései.

1915-ben haditudósítóként járta a frontot, riportokat írt, de háborús illúziói hamar eltűntek. Sokat várt az őszirózsás forradalomtól, naiv hittel várta a Tanácsköztársaságot. Nyárra kiábrándult, ártatlanul meghurcolták, úgy érezte, félreismerték. A kommün bukása után zaklatták, kizárták a Kisfaludy Társaságból, írásait egy ideig csak a *Nyugat* és az *Est*-lapok közölték, színdarabjait nem játszották. Visszavonult 1912-ben épített leányfalui házába.

1926-ban házasságot kötött Simonyi Mária színésznővel. 1929. december és 1933. február között Babitscsal közösen szerkesztette a *Nyugat*ot; Móriczé volt a prózarovat. Átalakítja a folyóirat arculatát; addig elsősorban esztétikai szempontok domináltak, Móricz a folyóirat nagyobb szociális-közéleti szerepvállalását szorgalmazta, megnövelte a publicisztika arányát. Ebben a szegénység problémáját állította előtérbe, felkarolta az autodidakta paraszttehetségeket.

1936-ban megismerkedett Littkei Erzsébettel (Csibe), aki fogadott lánya és több írásának modellje lett. Az egykori lelencgyerekről mintázta Árvácskát azonos című regényében. A lány gyerekkori történeteiből 28 novellát írt. Naplójából kiderül, hogy Csibe a szerelme-szeretője is volt.

1937-ben felbomlott házassága, Leányfalura költözött.

1939-től átvette Szabó Páltól a Kelet Népe szerkesztését, azoknak a népi íróknak biztosított publikálási lehetőséget, akik a falukutatásra támaszkodó szociografikus irodalmi hagyományhoz kapcsolódtak (Darvas József, Illyés Gyula, Veres Péter).

LIVEWORKSHEETS

Kérdések:

1. Miért mentek tönkre anyagilag Móricz Zsigmond szülei?

_____

2. Hol végezte Móricz Zsigmond középiskolai tanulmányait?

_____

3. Ki volt Móricz Zsigmond felesége?

_____

4. Mikor és milyen címmel jelent meg Móricz első novelláskötete?

_____

5. Hogyan viszonyult Móricz az első világháborúhoz?

_____

_____

6. Hogyan viszonyult Móricz a Tanácsköztársasághoz?

_____

_____

7. Milyen szerepet töltött be Móricz Zsigmond életében a *Nyugat* című folyóirat?

_____

_____

8. Kik művelték a magyar irodalomban a szépirodalmi szociográfiát?

_____

9. Ki volt Csibe?

LIVEWORKSHEETS